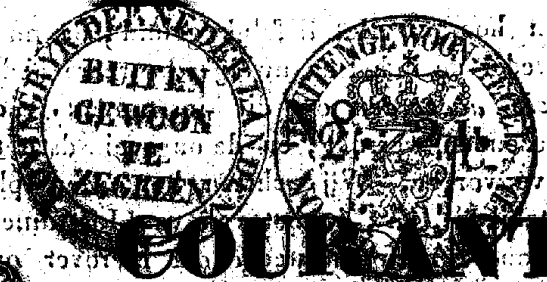

A^o. 1830.

BREDASCHIE

Zaterdag

COURANT.

den 13 Maart.

De prijs der Courant is, door het gehele Koninkrijk, franco per post, in 't jaar 19:09, half jaar 4:50, kwartaal 2:25.

N E D E R L A N D E N

Breda, — 12 Maart.

Volgens nader Bericht, bleef de Kamer, waarover, twee Kamer rapporten uitgebragt zijn, bij de negen honderd. — Als men berekent, dat er bovendien, in die zelfde zitting, waarin de leden ten getalle van 92 waren opgekomen (de heeren *Marechal* en van *Hulthem*, die, volgens den *Courant des Pays-Bas*, insgelijks hadden moeten present zijn, bevonden zich op dien dag, volgens datzelfde blad, dat zich, naar het schijnt, op een der gewapende geachte leden opwerpt, te Brussel), ning rapporten op onderscheiden andere rekesten zijn uitgebragt en andere ingekomenen stukken gelezen zijn; dat de heeren *Donker Curtius* en *Surlet de Chokier* ieder ten minsten een uur lang gesproken hebben; — dat de vergadering ten half een ure geopend en omstreeks vier ure gesloten is, en dat, in den overigen tijd, de rapporteurs hunne rapporten hebben gelezen, voor iederen rapporteur, over een ristje van ongeveer 150 rekesten loopende, dan kan men wel nagaan, dat ieder dier rekesten niet al te nauwkeurig geanalyseerd is, — en ieder rapport op 150 rekesten niet veel langer dan tien minuten geduurd kan hebben; dat is, voor iedere vijftien rekesten, eene minuut, of, voor ieder rekest, vier seconden, hetgeen dan ook waarlijk niet te veel is.

Maar zijn deze rapporten kort afgelopen en, gelijk de Fransen zeggen zouden, *comme de raison* een weinig *cavalierement* behandeld, niet even zoo is het met de deliberatien gelegen, welke sedert maandag duren.

Wij hebben, in ons vorig nommer, gezegd, dat de baron *Surlet* de regering beschuldigd had van de regten der burgers te verkorten, door de ingezetenen het petitioneren te beletten. Laat ons ons ook, waarin, volgens den edelen baron, wiens redevoering wij scherp oordeelen hebben, dat verkorten van de regten der ingezetenen, alomtegenwoordig heeft bestaan.

De burgemeester van Gingelom, want dat is de baron, verhaalt dan, dat hij en ettelijke andere burgemeesters van omliggende plaatsen, in de maand januarij, te St. Troud, bij den vrederechter genoodigd was geworden, alwaar hun, namens den procureur-crimineel, eene aanschrijving voorgelezen werd (waarschijnlijk ten gevolge der boodschap van den 11den december), houdende summier eene vermaning, om, in het belang hunner onderhoorigen, het petitioneren tegen te gaan, immers niet te bevorderen. Waar ligt nu de verkorting der regten van de ingezetenen en hoe kan eene regering, op eene zachtzinniger wijze eene dwaasheid tegengaan, waarvan angst en oproer zou kunnen spruiten. Het is waar de baron spreekt van politie-beambten, die, verzeld van *marechaussees*, de ingezetenen aan hunne huizen schrik op het lijf gejaagd zouden hebben. Maar dit is waarschijnlijk, door den steeds schersenden baron, wiens redevoering geheel in den hem eigen, allertuigsten trant is opgesteld, zeer vergroot; want hadde men inderdaad schrik willen aanjagen, dan had men, *à la Buonaparte*, eenige regimenten soldaten in de gemeenten kunnen doen rukken, verklaarnde *que ces communes n'étaient pas françaises* (dat deze gemeenten geene Fransche gemeenten waren); en weê des lijds de gevolgen daarvan!

Ons bestek laat niet toe, die lange deliberatien, te volgen. Wij kunnen ons echter niet wederhouden van twee fragmenten uit redevoeringen van even zoo vele leden, in de zitting van dinsdag nitgesproken, onzen lezers mede te deelen.

Het eerste is een gedeelte van den aanhef van die van den baron *Rengers*, afgevaardigde voor Vriesland, luidende als volgt:

» Voor den vreemdeling, die hetgeen bij ons omgaat, niet dan door sommige dagbladen kent, moeten wij een zonderling schouwspel opleveren. Wij worden geregeerd door eenen Vorst, die on- vermoed werkzaam is in de bevordering van het geluk zijner

Alle Inzendingen van Brieven, Advertentien, enz., geschieden aan de uitgevers dezer, welk laatste men verzoekt op Zegel te stellen.

onderdanen, die zich in alle zijne daden geen ander doel, dan dat geluk voorstelt, en die door vreemde Staatsmannen de vrieste

» geklaagd, dat, onder zijn bestuur, daden van geweld zouden zijn gepleegd en inbraken op de Grondwet gemaakt; —
» Geen Vorst heeft immer beginselen heleden, meer giustig voor ware vrijheid, en echter wordt in die petitiën over onderdrukking geroepen.....

» De Koning der Nederlanden is voor ieder zijner onderdanen gemakkelijk te naderen, ja gemakkelijker dan vele ambtenaren in andere landen voor hunne geadministreerden; nimmer blijft een schriftelijk verzoek, aan hem gerigt, onbeantwoord, en desniettemin worden een aantal petitiën over onderwerpen, welke geheel of ten deele van zijne beslissing afhankelijk zijn, door de Duitse Regeraal gerigt, zelfs zonder dat men vooraf bij hem heeft geroepen in hoe verre, men bij den Vorst gehoor zoude kunnen vinden.

Het tweede is getrokken uit de redevoering van den heer van *Dam van Isselt*, afgevaardigde voor Gelderland.

Deze redenaar, na verklaard te hebben, dat hij, als lid der commissie tot de petitiën, bij het inzien der rekesten, dikwijls hoogst verontwaardigd geworden is, vraagt:

» En waarheen nu moet dit alles leiden? Welk is het doel, waartoe men al die menschen in beweging stelt?

» De heer *de Stassart* heeft het ons gezegd: Men moet weten, dat 4-miljoenen menschen zich niet in het stof laten veranderen ken.

» Het is dus geschied, om ons vrees aan te jagen, om ons den rechten weg te doen verlaten.

» Mogt het waat kunnen zijn, gelijk ons gisteren, met afkeuring van een voorbeeld uit de Romeinsche geschiedenis is vermeld, dat het getal der zogenaamde overgevoerden zoude kunnen aangroeijen tot een leger. En al stampten zij deze vergaderzaal, zee ons, was het vaderland, indien wij ooit zwak genoeg waren eene andere systeme te hooren, dan die van onzen pligt!

In de zitting van woensdag is nog een rapport uitgebragt op 98 verzoekschriften van ingezetenen der provincie Antwerpen, allen over hetzelfde onderwerp handelende. Voorts zijn de deliberatien op dien dag en den volgenden, namelijk gisteren, aangezet, als wanneer, met 88 tegen 11 stemmen, besloten werd de verzoekschriften, ingevolge het voorstel der commissie, te grime neder te leggen en de rapporten der commissie te doen drukken. Uit deze stemming blijkt dus, dat er negen en negentig leden in die zitting aanwezig zijn geweest.

— Naauwelijks is *Prins Frederik*, als admiraal in functie getreden, of reeds kondigde de *Staats-Courant* van gisteren, het onwidersprekelijk bewijs aan, dat onze Nederlandsche Marine, in dezer doorluchtigen telg van onzen geliefden koning eenen waren beschermer gevonden heeft. Dit doet de gegrondde hoop bij ons verlevigen, dat ook weldra deze voorname tak van ons onafankelijk bestaan in luister zal klimmen, en met onze landmacht, die reeds zoo vele voordelen onder de administratie van den beminden *Prins Frederik* genoten heeft, zal kunnen wedijveren.

— Dingsdag, 11 viel het kind van *Hermanus Hemmer*, 5 1/2 jaar, in de rivier de Mark alhier en zou zeer zwaar veronken zijn, had *O. Motrik*, kanonniër bij de 3de kommando Rijdende Artillerie, ofschoon zelf niet kunnende zwemen, den moed niet gehad, om, zonder bedenken, in het water te springen en het kind te redden. Bijzonder aangenaam is het ons, eene dergelijke edele daad te kunnen vermelden.

— Op den 9den dezer hadden wij het genoegen, op het gewoon *Dames-Concert*, door het liefhebbers-geselschap *de Harmonie* gegeven, den WelEd. Heer *C. van Oeckelen Jr.*, op den *Hamaton*, een door Zijn Ed. onlangs uitgevonden kopet blaas-instrument, te

mogen hooren. Het lieflijk geluid, de nu eens sterk zwellende, dan weder de in het nauwelijks hoorbare zich verliezende toonen en geheele accoorden, op dit instrument voortgebragt, hebben alle aanwezenden verrast; en de ongeveinsde toewijdingen dieken ners verworven. Wij wachten het onzen pligt dezen onzen verdienstelijken en in het van lastiment maken door geheel Nederlandt, onder stadgenoot hierover openlijk onze hulde toe te brengen, terwijl wij den vindingrijken vervaardiger dantelijk toewenschen, dat zijn Ed. van zijnen arbeid de welverdiende vruchten moge plukken, door en van hoogerhand op eene loffelijke wijze ondersteund, en, onder zijne landgenooten door een ruim debiet, naar waarde aangemoedigd te worden.

Volgens de Hamburger brieven heerscht er te Koppenhagen eene aanstekende ziekte, zoo dat aldaar dertig duizend lieden onder docters handen zijn, en dat men veronderstelt, dat er nog wel tien duizend zieken waren, die zich zelve met huismiddeltjes trachtten te genezen.

Van Londen wordt geschreven, dat de vrede tusschen het Nijl- en de Rijn-land, op het Straatskeeds, ter verificatie naar Weenen opgezonden was.

In de zitting der afgevaardigden van Frankrijk van den 7den October, was eene boodschap van den heer Montbel ingekomen, houdende kennisgeving, dat Z. M. den heer Roger-Collard tot voorzitter der kamer voor de zitting van 1830 benoemd heeft. De vier door de kamer gekozen vice-presidenten, waarvan wij er, in ons vorig bericht, slechts drie hebben kunnen opgeven, zijn de heeren Bérard, Martignac en Cambon.

Allen parijsch avondblad van den 1sten dezer zegt, dat het eigenlijke doel der expeditie naar Algiers is de orde van Malta te herstellen, onder den naam van Ridders der Middellandsche Zee. Deze bedoeling is zeker, zegt gemeld blad, dat het ons onbegrijpelijk is, dat ontwerp als eenen droom te beschouwen. De algemene zelf zal in het vertolg Carlpolis heten.

In een der fransche departementen (*P. Arrivee*) heeft het volgende buitengewone vooral plaats gehad. Bij het wegvleeten van een walgewoon, die door ouderdom uitgehold was, heeft men in de hulte een menschelek geramte, met het hoofd naar beneden gekeerd, gevonden. Lange overblijfselen der kledingstukken hebben doen vermoeden, dat het een der ge goede standen behoord had; maar de omtrent van het geramte waren, vrij wel gespoord. Tot heden weet men nog niet of die ondefte een slagtoffer van anderen, of wel een zelfmoordenaar geweest is; terwijl men zich met nasporingen dienaangaande bezig houdt.

De Engelsche Gen ranten van den 1sten dezer behelven niets van belang. Het hoofd van den zending, daags te voren ingevallen, bevat niet zijne ziele van verslag van de zittingen der beide huizen. Die van den 1sten dezer, op het middelen dezer, nog niet aankomen.

M e n g e l i n g e n .

MAATSCHAPPELIJK VERDRAG.

Naar aanleiding van een artikel daarover in de Noordstar, *Nunc scilicet que ad huc a multis mordice retinentur, vel quia dediscere pudet que lais operose ducerunt.* Deze woorden van Porendorf kwamen ons onwillekeurig voor den geest bij het lezen van een artikel, voortkomende in No. 6 van de Noordstar, onder den titel van *Maatschappelijk verdrag*, hetwelk moet dienen tot weerlegging van de *Nederlandsche Gedachten*, die de leer van de *Maatschappelijk verdrag*, als een *verdrag*, onderwerpen zoude.

Deze stelling nu zoude, volgens de Noordstar, het onpartijdig onderzoek niet kunnen doorstaan; zij zoude aanspreken tegen de beginselen van het algemeene, zoo wel als van het Nederlandsche Staatsrecht, en de schrijvers van de Noordstar zeggen, bij het lezen daarvan, zich zelve te hebben afgevraagd: *zouden wij dan nu niet afleeren al wat onze voortreffelijke recht Nederlandsche Staatsrechten en leerders van het Staatsrecht daarover vroeger hebben geleerd?*

Aan ons, en voorts ook aan elk nadenkend lezer, kwam deze vraag al zeer bevestigend voor. Hoe! mannen, die optreden als verdedigers van verdrag, die zich met de zware taak hebben belast, om de distelen en daken uit te roeyen, welke onkunde, onverschiktheid en kwade trouw, op het pad der moeyelijke wetenschap van het Staatsrecht hebben gezaaid; schrijvers eindelijk die nog maar weinige maanden geleden, hunns looppaans met de volgende woorden openden (zie No. 1 van de Noordstar 1830): *Wij hebben ons niet verdrag, maar de natuur als ons grondwet, en de natuur als ons*

het pad van kennis te blijven stilstaan is achteraan; het is derhalve de pligt van hen, die zich op het eenmaal bereikte standpunt willen handhaven, op dezen weg steeds voorwaarts te treden. Dit is eene waarheid, welke onzen landgenooten niet onbegrijpelijk op het hart gedrukt kan worden. *Wij hebben het mensch geslacht niet voldeed door alleen op de verdiensten van afgestorvene voorvaders te wijzen*; zulke mannen roepen thans, bij het lezen van een, met hunne wijze van zien niet overeenstemmend gevoelen, uit: *zouden wij dan nu moeten gaan afleeren, wat onze meesters ons voor waarheid hebben opgegeven, en weten geen betere grond aan te voeren, dan dat de meester van een ander gevoeld was; en dat zij niet verkiezen af te leeren, wat deze, daarover, vroeger aan hen voor waarheid had opgegeven!*

Wij ook, wij koesteren de grootste achting voor de verdiensten van schrijvers, gelijk Kluit en anderen, door de Noordstar aangehaald; ja, wij bejammeren het dikwijls dat, hunne werken, vooral de *historische* geschriften van eerstgenoemden, niet wat vlijtiger bestudeerd worden; maar het is er echter verre van, dat wij alle de beginselen, welke die geleerden met hunne staats- of natuur recht hebben verdedigd, en met hunne zulke gewichtige vorderingen in die wetenschappen van ons, voor de onze zonden willen erkennen, of verneemen, want het is niet stellingen wij ons niet kunnen vereenigen, en weeten te hebben weerlegd, wanneer wij hun toevoegen, dat wij *of G. W. hebben het anders geleerd, ergo kan deze stelling niet doorgaan*. Wij zouden vreezen daarop ten antwoord te krijgen: *Cumberland, Thomasius, Horn, Wieland, Schlosser, om niet van nieuwere schrijvers te gewagen, hebben diezelfde stelling met ons verdedigd, ergo; enz.*

Dat argumenteren, enkel met namen van beroemde mannen, is derhalve een weinig geschikt middel om het publiek te overtuigen, aan welke zijde der bestende partijen zich de waarheid bevindt, en wij zullen daarom niet gelijk dit door de Noordstar is gedaan, onze toevlugt daartoe nemen. Om toch de weinige gegrondheid aan te toonen van het gevoelen van de Noordstar, verneemt de Noordstar de stelling van de *Nederlandsche Gedachten*, verneemt de hebben weerlegd, daartoe behoeft men weinige woorden te zeggen dan de rede, voorgelicht door de fakkel der waarheid.

Welk sterveling, zegt Kluit (en de Noordstar) zou durven stellen, dat menschen, van nature vrij, een gebied over anderen, die even vrij zijn, hebben kunnen krijgen, en dat door verdrag; dat iemand zich aan een anderen onderworpen zoude hebben, of tot gehoorzaamheid kan gedwongen worden, dan door verdrag, en dat mitsdien alle majesteit rechten anderen oorsprong hebben dan verdrag.

De Noordstar duidt het ons niet ten kwade, maar wij hebben tot die vermetele stervelingen, welke deze, zoo als zijge noemt, *eenvoudige en gezonde leer*, glad af verwerpen, en dat wel om de eenvoudige reden, dat ze in volstrekte tegenstelling is met de geschiedenis van alle tijden en volkeren; want het is niet een Staat in de wereld is gevestigd geworden ten gevolge van een gesloten overeenkomst zijner leden, en eene door hen gedaan overdracht van het Hoogste Gezeg.

Dusdanige tegenrijdigheid nu tusschen het een en de ander, die geschiedenis leert, met dat, wat de schrijvers over de oorsprong van de zaak opgeven, is, naar ons oordeel, een zeer merkwaardig, en onverschillig zaak, en het is vooral niet het duidelijke bewijs, dat men ten minsten het verdrag niet moet doen gebieden worden, dat het geheele stelsel van die schrijvers wel eens valsch en onaanneemelijk zoude kunnen zijn. Maar om tot dat besluit te geraken, daartoe had men over de zaak moeten nadenken, en het is immers veel gemakkelijker, om zoo maar wat naar verdrag te zweren in verba magistri, en hen, die eenigen twijfel aan den dag te leggen, met de namen en het gezag van de leeraren, in plaats van door grondige rederingen, en duidelijke bewijzen, tot zwijgen te brengen.

Wij weten wel, dat onze Staatsrechtskundigen, die zullen uitroepen, dat, indien al eene oorsprong der wetenschappen, ten gevolge van verdrag, geschiedkundig valsch kon zijn; men dusdanigen oorsprong echter moet verwerpen, vermits men op geene andere wijze kan rechtvaardigen, als oppergebied, dat een mensch over zijne medemenschen, die van nature vrij zijn, mag uitoefenen.

Dit schijnt ook de door de Noordstar omhelsde leer te zijn, maar wij moeten verklaren, dat een dusdanig stelsel ons niet kan voorkomt, dat wij niet kunnen begrijpen, hoe lieden, die ons vaak maken op den naam van publicisten, et nog mede kunnen te verschijn komen.

